

عنوان مقاله:

مفاهیم زبان نمادین نقشها و نگاشتهای مسجد کبود تبریز

محل انتشار:

همایش ملی معماری، عمران و توسعه نوین شهری (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسنده:

مهناز پیروی - کارشناس ارشد معماری

خلاصه مقاله:

معماری ایرانی همواره در بستری از باورها و ارزشهای فرهنگی رشد یافته است. بدین جهت بهره‌گیری از زبان نمادین برای انتقال مفاهیم معنوی در معماری این سرزمین پیشینه‌های طولانی دارد. این شیوه، بخصوص پس از اسلام به فراوانی در معماری بناها بکار گرفته شد و در بین ابنیه سنتی ایران، مسجد مناسبتین مکان برای چنین هنرنامه‌یابی بود. مسجد کبود که یکی از ابنیه سنتی پس از اسلام ایران است، در زمان ترکمانان قراقویونلو (870 ه.ق.) در شهر تبریز احداث شده است. شهرت این مسجد بیشتر از فرم معماری، مدیون آرایه‌های بینظیر آن میباشد؛ چنانکه حتی نام این بنا برگرفته از تزئینات کاشیکاری آبی رنگ منحصر به فرد آن است. اگرچه در وصف ویژگیهای شکلی آرایه‌های مسجد کبود اسناد و پژوهشهای مختلفی وجود دارد، لکن وجه معنایی این نقش و نگارها کمتر مورد توجه بوده است. لذا هدف مقاله حاضر، بررسی آرایه‌های این بنا از بعد محتوایی و نمادین آن میباشد و قصد پاسخ به این سؤالات را دارد که هنرمندان و آفرینندگان این آثار از چه تدابیری برای خلق نمادها بهره گرفته‌اند؟ و زبان نمادین نقوش این بنا سعی در ارائه چه مفاهیمی به بینندگان دارد؟ در این پژوهش که با روش توصیفی تاریخی نگاشته شده است، آرایه‌های بنا در سه گروه نقوش گیاهی، نقوش هندسی و نگاشته‌ها (خطاطیها) بررسی شد. نهایتاً دانسته شد که هنرمند با تدابیری همچون، بهره‌گیری از فرم تجریدی نقوش گیاهی، ترکیبات متنوع چند ضلعیهای منتظم، نظم موجود در تار و پود خطاطیها و مضامین آنها و یا با الگوهایی مرکزگرا، برای آفرینش زبانی نمادین بهره گرفته است تا به واسطه این زبان نمادین، اصل وحدت الهی و فناپذیر بودن این عالم خاکی را القا نماید. همچنین دانسته شد که این زبان سمبولیسم بازتاب دنیای عرفانی درونی هنرمند بوده و انعکاسی از صور عالم ملکوت است

کلمات کلیدی:

زبان نمادین، مفاهیم معنوی، آرایه‌ها، وحدت الهی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/315359>

